

Andrzej Wiśniewski

"Warunkowe zawieszenie wykonania kary. Podstawy stosowania", M. Leonieni, Warszawa 1961 : [recenzja]

Palestra 6/3-4(51-52), 138-139

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Omawiając w uwagach wstępnych charakter obowiązującego obecnie w Polsce prawa spadkowego, autor wskazuje, że prawo to pozostaje w nierozzerwalnym związku z własnością. Jednakże prawo spadkowe nie stanowi decydującego narzędzia w przebudowie ustroju, nie ma charakteru czynnika rozstrzygającego o stosunkach własności. Natomiast przebudowa ustroju społeczno-gospodarczego zmienia w zupełności charakter i funkcję prawa spadkowego, choćby brzmienie żadnego z jego przepisów nie uległo zmianie. Przepisy obowiązującego w Polsce prawa spadkowego, pomimo ich niedoskonałości, służą na obecnym etapie przebudowy ustroju społeczno-gospodarczego głównie interesom świata pracy, interesom robotników, pracującego chłopstwa i inteligencji pracującej. Przepisy te spełniają zatem już obecnie — choć w sposób jeszcze niepełny — funkcje socjalistycznego prawa spadkowego. Wzmacniają spójność rodziny, urzeczywistniają zasadę ochrony własności drobnotowarowej, a zwłaszcza ochronę indywidualnych gospodarstw pracujących chłopów, zapewniają rozwój własności osobistej jako narzędzia stałego podwyższania materialnego i kulturalnego poziomu życia mas pracujących, stwarzają silną zachętę do zwiększania intensywności pracy i podnoszenia jej wydajności.

Po scharakteryzowaniu zasadniczych pojęć prawa spadkowego, takich jak pojęcie spadku, pojęcie dziedziczenia, pojęcie zapisu, autor omawia stanowisko prawne spadkobiercy, ochronę dziedziczenia, przedawnienie roszczeń z tytułu dziedziczenia, zbycie spadku, odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe i stosunki prawne między spadkobiercami przed działem spadku.

W dalszych rozdziałach autor przedstawia dział spadku, omawia dziedziczenie ustawowe, testament, ustanowienie spadkobiercy, zapis, polecenie. Stanowisko wykonawcy testamentu i zagadnienia dotyczące zachowku są przedmiotem rozważań w dwu ostatnich rozdziałach książki.

M. Leonieni: *Warunkowe zawieszenie wykonania kary. Podstawy stosowania.* Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 188.

Warunkowe zawieszenie wykonania kary jest jedną z ważniejszych instytucji naszego prawa karnego. Jest to instytucja często stosowana w praktyce naszych sądów, nikogo zaś nie trzeba przekonywać o jej poważnym znaczeniu z punktu widzenia polityki kryminalnej. W dodatku orzecznictwo w zakresie stosowania warunkowego zwolnienia nie jest jednolite. Nie ma bowiem w tym względzie pełnej zgodności zarówno w bogatej judykaturze Sądu Najwyższego, jak i w licznych wypowiedziach teoretyków prawa karnego. Różna jest także w szerszej opinii społecznej ocena zakresu stosowania, a nawet użyteczności samej instytucji.

Ten stan rzeczy, jak również dotychczasowy brak pracy omawiającej szeroko zagadnienia związane ze stosowaniem warunkowego zwolnienia, znacznie utrudnia praktyce sądowej wykonywanie jej zadań.

Omawiana książka składa się z trzech części.

W dziale I autor przedstawia istotę warunkowego skazania. Omówione tu są teorie warunkowego skazania jako aktu łaski, przedawnienia odroczenia kary, środka karnego, środka zabezpieczającego, urządzenia polityki kryminalnej, sui generis kary. Zdaniem jednak autora warunkowe skazanie jest formą wymiaru kary. Píše on, że najbliższe prawdy jest określenie prawnej istoty warunkowego skazania jako warunkowego uwolnienia od kary. Stanowi ono zatem integralną część orzeczenia o karze; jako „dobrodziejstwo prawne” jest wydatnym zła-

godzeniem kary. Jednakże warunkowe skazanie jako warunkowe uwolnienie od kary nie jest odstępstwem od zasad wymiaru kary.

Zakres warunkowego skazania przedstawiony jest w dziale II pracy. W części I tego działu dotyczącej warunków zawieszenia wykonania kary autor omawia takie zagadnienia, jak niekaralność sprawcy, warunkowe skazanie przy powrocie do przestępstwa, rodzaj i wysokość kary a warunkowe skazanie, warunkowe skazanie a kary dodatkowe, wpływ wieku na zakres warunkowego skazania, termin zawieszenia wykonania kary. W części II działu II wskazane są podstawy warunkowego skazania w ustawodawstwie, w orzecznictwie sądowym i w teorii prawa karnego.

Ostatni III dział książki dotyczy kwestii odwołania warunkowego skazania. Poruszone tu są zagadnienia zadań kary, związku między stosowaniem a odwołaniem warunkowego skazania, odwołania warunkowego skazania w prawie i praktyce sądowej, odwołania warunkowego skazania z punktu widzenia polityki kryminalnej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że omawiana praca, będąca pierwszą w Polsce monografią ujmującą całokształt problematyki warunkowego zwolnienia, oparte jest na bogatym materiale porównawczym zarówno z prawa karnego burżuazyjnego, jak i socjalistycznego. Autor wysuwa także w pracy szereg interesujących wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda*. Wnioski te dotyczą m. i. celowości koniecznego odwołania zawieszenia w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo tego samego rodzaju lub popełnione z tych samych pobudek co czyn poprzedni oraz w razie niewynagrodzenia wyrządzonej szkody. Fakultatywne odwołanie zawieszenia mogłoby natomiast nastąpić w wypadku popełnienia każdego innego przestępstwa, niedopełnienia szczególnych obowiązków próby, a zwłaszcza uchylenia się od dozoru ochronnego, którego ustanawianie powinno być zasadą.

E. Wengerek: *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*. PWN. Warszawa 1961, s. 336.

Z uznaniem należy powitać ukazanie się pierwszego po wojnie systematycznego opracowania przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Autor podręcznika postawił sobie za zadanie przedstawienie zasad egzekucji sądowej na tle obowiązującego ustawodawstwa, i to nie tylko przepisów zawartych w drugiej części kodeksu postępowania cywilnego, ale również przepisów dotyczących egzekucji, rozsianych w wielu aktach prawnych.

Omawiając w dziale pierwszym (zawierającym wiadomości ogólne) pojęcie i cel postępowania egzekucyjnego, autor wskazuje, że zakres stosowania egzekucji sądowej jest o wiele szerszy od procesu cywilnego, choć z drugiej strony realizacja przymusowa norm prawa cywilnego w niektórych wypadkach dokonuje się także w drodze egzekucji administracyjnej. Mówiąc więc o postępowaniu egzekucyjnym w sprawach cywilnych, nie można ograniczyć się do omawiania tylko problemu wykonania orzeczeń zapadłych w procesie cywilnym, a więc egzekucji sądowej, lecz należy uwzględnić również wykonanie orzeczeń wydanych w postępowaniu niespornym, postępowanie wykonawcze orzeczeń zapadłych w postępowaniu arbitrażowym i w postępowaniu przed zakładowymi komisjami rozjemczymi, wreszcie stosunek egzekucji sądowej do administracyjnej.

Egzekucja polega na zastosowaniu przez powołane państwowe organy egzekucyjne środków przymusu w celu uiszczenia należności przypadającej wierzycie-